

En wat voor de toekomst?

Het is duidelijk dat de baai en het strand ter hoogte van Heist en Duinbergen sterk aan het veranderen zijn.

Een breder strand kan voor Knokke-Heist nieuwe kansen bieden. Om na te gaan waar de kansen liggen en wat de wensen van de verschillende gebruikers zijn, werd door de Vlaamse Overheid aan het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer opdracht gegeven om een visie voor het strand en de baai van Knokke-Heist op te maken. Om te komen tot een breed gedragen visie zullen alle betrokken partijen geraadpleegd worden. Streefdoel is om in 2011 tot een gedragen toekomstvisie te komen. Het is belangrijk om iedereen te horen die belang heeft bij dit gebied: de watersportclubs, de economische actoren en de toeristische sector, de bewoners, de natuurverenigingen, de gemeente, de administraties op Vlaams en federaal niveau, de haven van Zeebrugge, enz.

Als onderdeel van de visie zal ook een socio-economische studie worden uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse overheid.

Hierbij zal gekeken worden naar de impact van de zandbank op de economische situatie in Heist en Duinbergen en zal een bevraging uitgevoerd worden van de strandgebruikers en lokale betrokkenen.

De overzichtsfoto laat zien hoe ingewikkeld de situatie is en toont dat het belangrijk is om keuzes doordacht af te wegen.

Het Vlaams natuurreservaat 'De Baai van Heist' is uniek. Naast het nat en droog strand vind je er ook embryonale strandduintjes met biestwegras, aangegroeide mosduinen, slik, schor en overgangen van schor naar duin. Spontane nieuwvorming van duintjes en schor op een strandvlakte is een zeldzaam verschijnsel langs de Europese kusten, net daarom werd het 'groen strand' van 'De Baai van Heist' in uitvoering van het Duinendecreet in 1994 door de Vlaamse regering aangeduid als 'beschermde duingebied'.

Heb je nog vragen?

Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer
Wandelaarkaai 7, B-8400 Oostende
T 059 34 21 41 - info@kustbeheer.be
www.cscope.eu (vragen over de zandbank)
www.kustbeheer.be (vragen over duurzaam Kustbeheer)

Colofon

Deze folder is een uitgave van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer

Werkten mee
Kathy Belpaeme, MDK-afdeling Kust, Sofie Vanhooren,
Waterbouwkundig Laboratorium

Lay-out en druk
Grafische Dienst, provincie West-Vlaanderen

Foto's
BMM-KBIN, Misjel Decler, Luc De Wandel, Wouter Mortier, Luuk Punt

Deze folder werd gerealiseerd in het kader van het Interreg IVA project 'C-SCOPE'

Augustus 2010 - Depotnummer: D/2010/0248/25

De zandbank voor Heist

een boeiend fenomeen

In het Belgisch deel van de Noordzee liggen heel wat zandbanken... de zandbank voor Heist is daar eentje van. Af en toe komt deze zandbank boven water... letterlijk en figuurlijk! De zandbank voor Heist is een veelbesproken fenomeen en veel mensen willen er dan ook het fijne van weten.

Even voorstellen: de zandbank in de Baai van Heist

De zandbank bevindt zich net voor het strand in de Baai van Heist. Hij is geleidelijk aangegroeid sinds de aanleg van de oostelijke strekdam van de haven van Zeebrugge, dus ongeveer vanaf 1985. Vandaag ligt de zandbank net onder het wateroppervlak, maar bij lage waterstanden (zoals bij eb tijdens springtij) kan de bank droog komen te liggen.

Een breed strand?

De aangroei van de zeebodem voor Heist, de sedimentatiezone, blijft niet beperkt tot de zandbank, maar omvat een veel ruimer gebied. Het nat strand kan daardoor naast de oostelijke strekdam van de Zeebrugse haven tot 2 km breed worden in de toekomst.

Hoe snel groeit de zandbank?

In opdracht van het Vlaamse Agentschap Maritieme Dienstverlening Kust (MDK) - Afdeling Kust, heeft het Waterbouwkundig Laboratorium berekend hoe snel de zandbank en de zeebodem in de omgeving ervan aangroeit. De metingen tonen aan dat de aangroeisnelheid op de top van de bank tot 15 cm/jaar kan bedragen. De geul tussen bank en strand wordt ondieper met een gemiddelde snelheid van 5 cm/jaar.

Wat is de oorzaak van de verzanding?

De verzanding is het gevolg van de uitbouw van de haven van Zeebrugge. Bij vloedstroom moet de zeestroming uitwijken voor de havendammen. Hierdoor zijn de stroomsnelheden in de luwte achter de oostelijke strekdam veel lager, en bezinkt het door het zeewater meegevoerde zand.

De verzanding is géén gevolg van de baggerstortplaats voor Heist. De baggerspecie verplaatst zich voornamelijk richting Nederland, zo blijkt uit simulaties van de sedimentbewegingen met een computermodel. Bovendien vind je op de zandbank enkel zeer fijn zand met gemiddeld 6% slib, terwijl baggerspecie op de baggerstortplaats van de Zeebrugse haven afkomstig is en bijna uitsluitend uit slib bestaat.

De zandbank wordt van het strand gescheiden door een geul van enkele tientallen meters breed bij laagwater. Deze geul wordt geleidelijk ondieper door sedimentatie, afzetting van zand.

STRANDNATUURRESERVAAT

SURFCLUB VVW HEIST

GERICHT MARIEN RESERVAAT

STERNENEILAND

ZANDBANK

GEMIDDELTE LAAGWATERLIJN

De gemiddelde laagwaterlijn op deze overzichtsfoto komt overeen met de situatie midden 2008. In 2009 en 2010 verschoof de gemiddelde laagwaterlijn richting zandbank.

Natuur op de zandbank

Zeehonden doen tegenwoordig graag onze Belgische kust aan. Kan de zandbank dienen als rustplaats of voederplaats? Op vandaag kan hij slechts voor korte periodes als rustplaats dienen voor zeehonden. Om echt een permanente rustplaats te zijn voor zeehonden, zou de zandbank enkele uren per laagtij droog moeten vallen. Én bovendien een rustige plaats moeten zijn, zonder verstoring door de mens en loslopende dieren zoals honden.

Strandplevier

Voor vogels is een droogvallende zandbank een goede zaak. De nabijheid van het Vlaams Natuurreservaat 'de Baai van Heist' is ideaal, want het strandreservaat is één van de belangrijkste rustgebieden voor kustvogels in Vlaanderen. De zandbank is een interessant rust- en voedergebied. Nu reeds komen hier honderden scholeksters en andere steltlopers voedsel zoeken. Om er te broeden zou de zandbank permanent droog moeten liggen. Dan zouden kustvogels zoals de strandplevier, bontbekplevier en

dwergstern er eventueel nesten maken. Hierbij is bescherming tegen roofdieren zoals katten en vossen en verstoring door de mens wel een voorwaarde.

Een breed strand is de beste bescherming tegen de zogenaamde superstormen

En wat met het bodemleven? De geul tussen het strand en de zandbank is rijk aan dierenleven. Door de beschutting die de zandbank biedt, en het aansluitende reservaat van de Baai van Heist, is de geul heel belangrijk voor een rijkere biodiversiteit en het voedselaanbod voor zowel vissen als vogels.

Een oplossing voor de verzanding vinden is niet eenvoudig...

De zandbank baggeren is een zeer dure aangelegenheid. Alleen nog maar de 'staart' van de zandbank wegnemen zou aanzienlijk baggerwerk vereisen. Bovendien werkt baggeren het natuurlijk proces tegen en stopt het de afzetting van zand zelf niet. De zandbank zou weer

aangroeien, het is een beetje zoals water naar de zee dragen...

Baders en waterrecreanten moeten soms een sterke stroming trotseren in de geul. Bovendien kan de bank bij laagwater te voet bereikt worden, zodat badgasten op de zandbank verrast kunnen worden door de opkomende vloed. De Vlaamse overheid heeft beslist om:

- de geul niet kunstmatig aan te vullen. Computermodellen tonen aan dat een aanvulling niet zal leiden tot lagere stroomsnelheden op die plaats. Bovendien verzand de geul reeds op natuurlijke wijze. Op recente peilingen is duidelijk te zien dat de geul nu verbonden is met het strand.
- de evolutie van de geul zeer nauwgezet op te volgen.
- strandhoofd 51 (in de volksmond "golfbreker" genoemd) ter hoogte van het Dir. Generaal Willemspark reeds op te ruimen omdat het een gevaar vormde voor de waterrecreanten

De VVW Heist komt in de problemen door de groeiende verzanding. Daarom zal de surfclub verhuizen en vermoedelijk vanaf 2011 of 2012 actief zijn op een nieuwe locatie aan de oostzijde van het Directeur-Generaal Willemspark, ter hoogte van de Anemonenlaan.